కథ :

కిరాయి బతుకులు

కే ఆర్కే

పొద్దు పనుపటి గుట్టల్లకు జారుతంది. సెర్లల సాపపిల్లలు మీనికచ్చి బుగ్గ లిచ్చి లోనికిపోతన్నయ్. తాల్లల్లకెల్లి గాలి బొయ్యున అత్తంది. గౌండ్లోల్లు కావల్లకు కల్లుకుండలు తలిగిచ్చుకొని పోతండ్రు. మొగులల్లా సిలకలు కీసు కీసు మంటన్నయ్. ఆకాసముల తెల్లకొంగలు లైసుకట్టినట్టు గొలుసు లెక్కన్నెపోతన్నయ్. పూరేడు పిట్టలు కంచెలల్ల పొదుగుతున్నయ్.

పోశమ్మ గడ్డకాడి కంచెల రాజిగాడు బక్కెడ్లను మేపుతండు. ఎల్లదాని డొక్క నిండింది. ఇంకా పయ్యేది గుంజుక తింటంది. ఎవలన్నా సూసి దొరతోని సెప్పుతరు అనుకున్నాడు భయపడుకుంటా రాజిగాడు. ఎడ్లను తోలుకొని బజాట్లపడ్డడు జర సేపు ఆగినంక. అయిలల్లాకెలి అత్తున్న రాజిగానికి పొయిలకట్టెలు యాదికచ్చి దెనుగు పబ్బపీకిండు. ఇంకో అడుగు ముంగటికేసి ముండ్లపబ్బ ఇగ్గిండు. రెండు పబ్బ లను సేతులపట్టుకొని ఉంగుటంతెగిన సెప్పును యెగీసుకుంటా ఎడ్లను యింటికి కొట్టు కచ్చి కట్టేసిండు. సీకు తాగినంక రాజిగాడు అంచెలల్ల సెలకపిండి పెట్టిండు. గప్పుడు గుండయ్యసావుకారి అచ్చిండు.

"రాజిగా! కిరాయి బండి కడ్తవురా ?" అన్నడు గుండయ్య. "అదె బాంచెను ఎందుకు కట్టా" "ఎవ్వలుపైసలిత్తె ఆల్లకేకడ్తి నాదేమున్నది" అన్నడు బొత్తరాజిగాడు.

"ఎంతకు కొన్నవురా ఈ బక్కెడ్లను" అన్నడు కోపటి గుండయ్య బక్కెడ్లను సూసుకుంటా.

ఏదో బాంచెను మొన్నటి ఆరం ఏదులాపురం అంగట్ల దున్నపోతులమ్మి కొన్న కాదు అన్నడు రాజిగాడు.

గాటి పైసలే సాలినాయిరా? ఏమన్నా సంపాయించినావా? అన్నడు గుండయ్య.

"ఆటి పైసలు సాలకుంటె మా సడ్డకుడు అంగట్ల కలిత్తె ఎను దెరుపాలు అడిగి కట్టిన" అన్నడు బొత్తరాజిగాడు. సావుకారి తల గోక్కున్నడు. జెరసేపు రాజిగాని బతుకు గురించే పత్తాయించుకొన్నడు. మొదట్ల ఎంకట్రెడ్డికి పాలేరుండె, ఆ ఎనక్క ఊర బర్లకాసిండు. అట్లట్ల బండికొనె, కొసకు కిరాయికట్టపట్టె నీయవ్వా ఈడుసుత ఇంతింత మీనికేపోతండు అనుకున్నడు నొసలపుల్ల కిందగిక్కుంటా గుండయ్య.

"రాజిగా నీకేందిరో దున్నపోతులుపోయి ఎడ్లచ్చె, ఇగ రేపో, మాపో భూమి కొంటవు, ఎవుసంపెడ్తవు, గింతల నీకొడుకు యెదుగుతడు, మంచిగా ఆసరైతడు" అన్నడు కోమటి గుండయ్య బుద్ధిపోనియ్యకుండా.

"ఏదో సావుకారి నీ నోటివాక్యాన గట్లఅయితే మంచిగా బతుకమూ, మీ దయ బుండాలేగాని మాఅసొంటొల్లకు ఎవ్వడుకావలె" అన్నడు రాజిగాడు.

"అదెరో బండికడ్తె మంచిగా పైసలత్తయ్, పైకిఅత్తవు" అన్నడు గుండయ్య, మాటలో మాట కలుపుతు.

"అందరు కండ్ల కానుతరా సావుకారి. కిరాయి కట్టుమనిరి, ఏదో ఆశకు కిరాయికడ్తి, పైసలు అడుగబోతే రేపనిరి, మాపనిరి. గట్టిగడుగుతె గల్లపట్టికొట్టిరి. మీనికేలి తిట్లాయే" అన్నడు రాజిగాడు కిరాయిపైసలు అడుగపోయిన జగడం యాజ్జేసుకొని నజారుగా.

"ఇగో రాజిగా ! మందిముచ్చెట్లు మనకేమి పెడ్తయికని నువ్వ సరాంది జక్కాడు నాత్రికి తిన్నంక బండ్లుకట్టాలే" అని రెండు బయానగా సేతుల మీనికేలి యేసిండు గుండయ్య సావుకారి ముట్టుడుకొకుండా.

యిచ్చిన రెండురూపాలు తీసుకొని నడికట్టు పెక్కుకున్నడు బొత్త రాజిగాడు.

గుండయ్య బాటనడిసినంక యింట్లకచ్చిండు. ముసల్ది కనబడ్లే, ఎటన్నా కైకిలు పోవచ్చు అనుకున్నడు మల్లా అకిట్లకచ్చిండు. కొడుకు కొమురయ్య గడ్డిమోపు అరుగుమీన దించుతండు.

"అవ్వేది బిడ్డా ?" అన్నడు రాజిగాడు కొడుకును పిలుసుకుంటా.

"ఆ, అదెందో పెద్దమావకు బాయిల పెల్లకాలి రెక్కర్గిందట బొత్తల పదికుట్లు సుత యేసిండ్రట. రామగుండంకేలి మనిషచ్చి సెప్పితె ఏడ్సుకుంటా పోయింది గజ్జెల లింగన్నతోని" అన్నడు కొమురయ్య.

ఓరీ నియవ్వా : ఎంతపనిజర్గె "అట్టిబొక్కలకు కొండిగాడు దెబ్బలు పడ్డట్టు" బాయిల పనంచేసాయే, పోయెటప్పుడు రెండుఏయిలు లంచముపెట్టి, ఎవ్వని పేరు మీనన్నో నౌకరిసేత్తండు అంటె సంబురపడ్తిమి వాడన్న దీపమనుకుంటి, మల్లా సీకటిదిక్కాయె. అనికి ఆడన్నా బతుకుతడనుకుంటి గిట్ల కర్మంజాలకపాయే. ఈనన్న పాలేరున్నా బతుకకపోవునా. అనుకున్నడు ఆకిట్లో నజారు కునోని.

నాపెండ్లి అయినేడు సిన్నపోరడే గోగురెప్పలెక్క పెర్గిండు. ఇద్దరుపోరగండ్లు ఆయే అనికి.అల్లు ఎట్లబతుకుతరో ఏందో అనుకున్నడు. పోరగండ్లు యెదిగినంక ఒకయ్య

పేతులపెట్టి కాళ్ళుసెయ్యి పట్టుకుంటె గట్లన్నా బతుకకపోతరా అనుకున్నడు అచ్చిన సొదను మింగుకుంటా.

యింటెన్క అంకూసుగాడు అగ్గికవి అచ్చిండు. రాజిగానిమొకం సూసిండు. "ఏందిరా సిన్నపోయినవ్" అన్నడు మోకాల్లమీన సేయిలేసి.

బొత్త రాజిగాడు సప్పుడుసెయ్యలేదు. ఏడ్త్తుండు. కొమురయ్య అన్నిసెప్పిండు.

"యెహె - గీదీనికి రందిపడ్తున్నవ్, అదిపెద్ద బత్తారేనాయే.... దవఖాండ్లు లెవ్వా" అన్నడు దేవునీ అంకూసుగాడు.

కొమురడు కుండగోకి యెసరుపెట్టిండు. జెప్పన్నె మంటపెట్టి గడుకరుద్దిండు. ఉప్మగిలపడ్డంక మూతేసి బయటికచ్చిండు.

"అయ్యా ఏమేసుకతిందామే".... అన్నడు కొంరయ్య

ఏదో ఏదన్నా సూడరాదు బిడ్డా.... అవ్వుంటె ఏదన్నా సేసు కని, యాడ ఏదుందో నాకేమి యెరక.... ఇంత సింతపండు తొక్కు నూరు....అన్నడు రాజిగాడు.

దీపం ముట్టించి సూత్తే గాజపొంటి కుండ సింతపండు దొరికింది. నిరుపకొలు రొట్లేసి తొక్కునూరిండు కొంరడు. కంచాలు కడిగి గడుకేసుకున్నరు. రాజిగాడు కుండల నీల్లు సేదుకచ్చిండు.

కొడుక్కు గడుక తినుకుంటనే సెప్పిండు రాజిగాడు.

"గీ నాత్రికి బండ్లు కట్టుక పోతన్నమ్ యెదులాపురం"

"ఎవ్వలకే" అన్నడు కొంరడు.

"గుండయ్య సావుకారికి," తిన్నంక సెప్పులు తొడుక్కొని, బాడి జోళ్ళ సేత పట్టుకొని ఎడ్లకాడికిపోయి ఇడిసిండు.

"ఇంటికాడ జెరపయిలం బిడ్డా" అన్నడు బండికట్టి సావుకారింటికి పోవుకుంట రాజిగాడు.

"ఆ...." అన్నడు కొంరడు

అయ్య పోయినంక రాయపోశడు.... కొంరడు మంచమేసుకొని గుడిసెకు తలుపేసుకొని, గొల్లెంపెట్టి పండుకున్నడు.

....

కర్రెజక్కడు, రాజిగాడు సావుకారి అర్రిలకెల్లి వడ్లబత్తాలుతెచ్చి బండ్లు నింపిండ్రు.... జక్కని బండి జెర జెర కిర కిర సప్పుడు సేసింది. సడిలి ఆసుతా లేదు కాదురా అన్నడు జక్కన్ని....రాజిగాని బండ్లె పది, పదిహేను బత్తాలుమెదిగిండ్రు.

238

బండ్లు కదిలినయ్. గప్పుడు నాత్రి పది కొట్టిండ్రు. ఆడలల్ల సప్పుడు లేదు. పెద్ద ఆడల పడసుపోరగాండ్ల భజనేత్తండ్రు. పెండ్లీలు అయిన ఆడోల్లు, పొద్దుగాల అత్తలతోని మాటరాకుంటా పొద్దటికి గడుకీసురుతండ్రు పాటలు పాడుకుంటా. మున లోల్లు కొందరు గురుకుపెట్టిండ్రు. ఎర్రగా కాలినసుట్టను తాక్కుంటా, మజ్జిన ఊంచు కుంటా అత్తండు మెలతనం సేసే సెందురయ్య.

ఎడ్లతోకీరుసుకుంటా, వారుకట్టెతోని జీ... అన్నడు జక్కడు- వూరుదాటినంకా జక్కని బండ్లెకెల్లి రాజిగానిబండ్లెకచ్చిండు సావుకారి గుండయ్య- సెపులపొంటి సల్లంగా ఇగంకొడుతంది- గప్పుడు సినిగిన తువ్వాలను నెత్తికీసుట్టుకున్నడు రాజిగాడు.

"సావుకారి సలిబెడ్తంది- ఒక్కబీడిసూడు" అన్నడు రాజిగాడు.

అగ్గిపెట్టె, బీడిముక్క యిచ్చిండు రెక్కసాపి.... గుండయ్య సావుకారి.

రాజిగాడు పుల్లనుగీకిండు మెరపుమెరిసినట్టు ముట్టించుకున్నంక, నోట్లెపెట్టు కొని పీల్తండు.

గుండయ్య సావుకారిసుత అటెన్క అగ్గిపుల్లగీకి బీడి అంటుపెట్టుకున్నడు- అచ్చిరాంది ఊరుగురించే మాట్లాడుతండు.

"జక్కా.... మొన్న నెలసెక్కరి తెచ్చుకున్నావురా" అన్నడు గుండయ్య.

"తెచ్చుకోలే బాంచెను".... అన్నడు జక్కడు.

"అదెరా".... అన్నడు సావుకారి.

"ఊల్లె బడిగురుంచో మరి సుట్టు గోడకోనట.... పెద్దసారు మన రమణయ్య సారు గిట్ల అచ్చి అడుగుతె మా మాదిగోల్ల కారట్లు అన్ని యిచ్చినమ్".... అన్నడు జక్కడు.

"గా సెక్కరిత్తె ఏం మొదలైద్దిరా.... ముచ్చటగని.... యింటికిన్ని పైసలు అసూల్ సెయ్యాలె.... ఓ మూటుయేయిలు అయితె సర్కారోల్లు తొమ్మిది యెయిలిత్తరు కని.... గీ మూడు ముడ్కాల పనికి...." అన్నడు గుండయ్య సావుకారి.

రాజిగాడు మూలతిరుగుడుకాడ పగ్గాలిగ్గిపట్టి ఎడ్లను తోకీరుసుకుంటా బాటకు పొడిసిండు....

"గీనెలంటె బడికిపాయె...." "మరి గా పోయిన మూన్నెల్లు?" అన్నడు.... రాజిగాడు మాట కలుపుకుంటా.

"గా మూన్నెల్ల సెక్కరతోని రెడ్లంతకలిసి లొల్లిపెట్టుకొన్నడు....నె కె క్షవంటె నాకన్నరు.... గా మాల మాదుగులు ఇంతకనం తాగుతారా? అన్నడట లింగారెడ్డి.

పట్వారి మన అయిదూల్లపేరట ముప్పైకిలోలు అడిగే నాయబ్ తాసిల్దారు సంతకము సెయ్యమంటె ఇరువైకిలోలు అడిగె.... గీవన్ని సూసుకొని డీలర్లు కీత్తాండుర్రి- డీలరింత- మొగ్గుకొట్టి ఉన్నదిత్తాండు...." అన్నదు కోమటి గుండయ్య. రాజిగాడు ఊకొడుతండు.

"అట్లనా సావుకారి" అన్నదు బీరిపోయినట్టు జక్కడు.... రాజిగాడు "మీరు జెప్పుకున్నరా సావుకారి" అన్నడు.

"ఏందిరో నాదిపోనిత్తనారా! నాకు మూడుకిలోలత్తది. కిలా ఇంట్లకైన, రెండుకిలలు అమ్మితె తొమ్మిది, తొమ్మిదిఅత్తయ్. అసలుపైసలు మిగులుతయ్" అన్నదు సావుకారి లాబపడ్డట్టు.

"ఇగో సావుకారి మనూళ్లె కోపన్లమీన గోధుమలు, గాంచునూనె, బియ్యం సరింగా అత్తలేవు.... ఎందుకన్నట్టు" అన్నదు జక్కడు.

యొహె.... మన పక్కపొంటి ఊళ్లెరాంగా.... గీడా గంతాగట్టోడు ఉన్నడా? అన్నదు రాజిగాడు.

జక్క.... ఇగో ఉద్దెరబారమంటె గడ్లెపన్నోడు లేసత్తడు. ఊళ్లెకు సెక్కరంటె తెత్తాండుర్రి- ఇగ గోదుమలు గాంచునూనె అంటే.... ఏదులాపురంల అమ్మికదెం.... తందుర్రి అన్నదు గుండయ్య.

గల్లెందుకు సేత్తాండుర్రి అని అనంతరెడ్డి అడుగుతె కొట్టించుర్రి....మొన్నట దాక దావఖాండ్లనే వుండే.... అన్నదు జక్కడు. మాదిగోల్ల పేరెమ్మ సెక్కరికోట రావల్నని కన్నెనగురంపోయి దరుకాసు పెట్టిచ్చే కతకోటి ఎల్లదు.... అడుసుత రెడ్లతోని కండాయే ... అన్నదు పల్ల గుండయ్య.

"యొహె....మనూరికతే తప్పింది ధర్మారెడ్డి సచ్చినకానుంచి" అన్నదురాజిగాడు.

వారీ.... నాయకుడ్లని తండలెక్కనె వుంటంది మనూరు అన్నడు జక్కడు- రాజిగాన్ని కొడుకువరసతోటి.

ఉన్నసర్పంచి ఊకనే పట్టించుకోకపాయె.... కుక్కలాయిల పడ్డదని బిలాకుల అయిదుయేయిలు తెచ్చుకతినె- గది గట్లపోయినిగని- సపాయోల్లపైసలుగూడ తినబట్టె, అశ్ని అందరున్నరని పారముల రాయవట్టె అన్నదు రాజిగాడు. గా మడిస పొల్లెకు బస్సత్తె దెవరునుకొట్టిరి, రెడ్లు అళ్ల ఇంటికాన్నే బస్సులాపుమనిరి. గిప్పుడుబస్సుల్లేక యెంత తిప్పలైతందోసూడు అన్నదు గుండయ్య.

మాటలు ఇంకా జోరుగా నడుస్తున్నయ్.... ఎడ్లు మడికట్టుదాటి మోరిదగ్గరికి అచ్చినయ్. నన్నాయ్‌పల్లె దొర యింటిముంగట లైట్ తేజుగా వెలుగుతంది. గా దాని సుట్టు మిడుతలు ఎగుసతన్నయి.

బండ్లు ఊరుదాటినయ్.... సీకట్ల మర్లనీడ కయిసీకటి లెక్కున్న వున్నది. ఆటి పూదలు సొప్పగూడు పెట్టినట్టుగున్నయ్.... గా మర్ల కిందికి పోయినంక సుట్టముక్క కోసం సావుకారిని పిలిసిండు జక్కడు. మాట్లాడుతన్న రాజిగాడి మాటలె యింటడు సావుకారి. గా జక్కని మాట ఇన్లేదు.

మల్ల జెర గట్టిగా పిలిసిండు.... జక్కడు.

ఆ.... ఏందిరా.... అన్నడు గుండయ్యసావుకారి. ఒక్క బీడీ ఉంటెసూడు.... అన్నడు జక్కడు.

జేబులకెల్లి పోటువ బీడితీసి ఇచ్చిండు.... సావుకారి. ఆకాసంల సూసిండు. "గోడకోలు" గూకినయ్. జక్కడు బండాపి బీడి ముట్టించుకున్నడు.... మల్ల బండ్లు కదిలినయ్.... రాజిగాని బండికి జనుము అరిగింది. బండి 'కిరు కిరు' మంటంది. ఇంకా ఎదులాపురం మైలున్నరనే వున్నది. లైనుగీసినట్టుగా లైట్లు తేజ్‌గా కనపడు తన్నయ్. జక్కడు పాట పత్తాయించుకొన్నడు. మొదుగాలు నోట్లెనేపాడుకున్నడు. అటెన్క జర గట్టిగనే పాడిండు ... గిప్పుడు బండ్లమీని పాటయాది కచ్చింది....

ఆపవు మల్లయ్యో
బండిమీన నేనత్త
పల్లెలో పటేండ్లు
కండ్లెపెట్టుకుంటండ్రు
కాటిక పోడరేత్తె
కండ్లెపడితె వోనియ్యరు ॥ఆప॥

సావుకారి గుండయ్య పాటిన్నడు- జక్కడు మంచిపాటే పాడుతండు అన్నడు. నల్గురు పుట్టినా ఇంకా సోకుపోలేదు అన్నడు.

'ఆనికేంది రంజా రవుకా' అన్నడు రాజిగాడు గాపాట సీకట్ల ఎంతో దూరం యినపోయింది. ఎన్నోసెట్లను దాటేసింది. కాలువ దాటినంకా పగ్గాలుఇడ్సి ఎడ్లను పొడిసిండ్రు.... ఎదులాపురం పొలిమేర్లకు అచ్చిండ్రు.

బండి యాడాపుతాం సావుకారి అన్నడు రాజిగాడు ఎడ్లతోక లిడుసుకుంటా జే....అని.

లారీ ఆఫీస్‌కాడ అన్నడు సావుకారి ఆఫీసురోడు సూపించి.

లారీ ఆఫీసుకాడ బండ్లు ఆగినయ్. గా ఆఫీసు ముంగట పెద్ద పెద్ద లైట్లు యెలుగుతన్నయ్. ఆఫీసులోపట దేవుండ్ల పోటువలసుట్టు సిన్న సిన్న లైట్లుయేసిండ్రు. అయి మినుకు మినుకు మంటన్నయ్. అమాలోల్లు యింకా బత్తాలు మోత్తండ్రు. బత్తాలు రూముల్లకెల్లి తెచ్చి లారీల నింపుతండ్రు. అల్లపెయికి అంగిపేల్కసుతలేదు. నెత్తులకు మూరడంత పేల్గలు సుట్టుకున్నరు. అల్ల పెయిలమీన రొట్టెపెనం లెక్కన్నె కాయలుకాసినయ్. నడెన్నుమీన అరసెయ్యంత ఎలుపుతోని కాయకాసింది.

అమాలీ కొంరడు బీడిపీల్తండు. లారీఆఫీస్ వోసరు గురకుపెట్టిండు గల్లపెట్టె దగ్గర్నె. పద్దులురాసి లగీజ్ సిట్టీలురాసే రాంబాబు ఏదో వయి సదువుతండు. గప్పుడు గుండయ్య సావుకారి రాంబాబును కలిసిండు. బత్తాలు గిన్ని, రేప్పొద్దున్నె లారికిపంపియ్. రేపు బీటికి అందెటట్టుసూడు అన్నడు- గుండయ్య సావుకారి మాట మీనికేలి సిట్టీలురాసి కాయితాలుసింపి ఇచ్చిండు.

రాంబాబు సెప్పినట్లు అమాలోల్లు బండ్లల్లకెల్లి బత్తాలుతెచ్చి సంబర్లుయేసిండ్రు.

సూసినావురా జక్కా.... గాల్ల లెక్కన మనం యెన్నుమీన మోత్తాంరాబత్తాలు అన్నడు రాజిగాడు. అబ్బో మనకేమి సాతనైద్దిరా అల్లు సెయ్యిల్లేత్తె బత్తాల్లేసి ఉరుకతయ్.... అన్నడు జక్కడు.

పాపం నిదురసంపుకొని నాత్రిసుత సేత్తండ్రు- అల్లకు రోజు లెక్కన్నె కట్టిత్తరో- నెలలెక్కన్నె కట్టిత్తరో అన్నడు రాజిగాడు

నీయవ్వా.... మనంగుడ నిదురసంపుకొని రాలేదా పైసలాసకు గీనాత్రిసుత బండ్లుకట్టిమి- ఊర్లుదాటి, యిద్దరం మనసులము, బండ్లు, ఎడ్లు మనకాపాటిచ్చిండు మా.... అంటె రెండురూపాలేనాయె పదికాడ.... అన్నడు జక్కడు.

అమాలీ దుర్గన్న బత్తాలు యేసుడైనంకా జక్కనిమొకం సూసుకుంటా ఏవూరు బండ్లు బాంచెను ? అన్నడు.

గబ్లెందుకంటవే బాంచెనని గంతగనం పెద్దోల్లమా.... మేముసుత నీఅసొంటోల్లమే- అన్నడు రాజిగాడు జాలిగా.

నీ పేరేందన్న ? అన్నడు జక్కడు- నాపేరు దుర్గయ్యే అన్నడు దుర్గయ్య.

ఇగో దుర్గన్న గీనాత్రిసేత్తె ఎంతిత్తరే అన్నడు జక్కడు.

ఏమ్‌చెప్పాల్నే.... గీ బత్తారి బతుకులు పెప్పితే మా మానమేపోతది అన్నడు దుర్గన్న.

242

యింటింటికి మంటిపొయ్యేనాయే.... అందరం గట్లనేవుంటిమి సెప్పరాదే అన్నడు జక్కుడు.

ఏమ్‌జెయ్యాల్నే.... నాగోస దేవునికి ముదతందో లేదోకని నాకో సల్లురు బుచ్చాలు పెట్టి- పొద్దంతసేత్తి, నాత్రింతాసేత్తి, ఎంతసేత్తె ఏమున్నదే ఆకర్కు బట్టకు కట్టమాయే.... పొట్టకు కట్టమాయే.... అన్నడు దుర్గన్న.

"ఎహె....గా దేవుడున్నంక గీ బాదలెక్కడియే- మనం సత్తెగిట్ల తీరుతయ్" అన్నడు రాజిగాడు మాటకలుపుకుంటా.

"అసలు కూలెంత గిడుతదో సెప్పరాదే" అన్నడు జక్కుడు .... మల్ల మల్ల అడుక్కుంటా.

"ఏంజెప్పితే ఏం లాభమే.... గీ కాలంల రోజు అరు కట్టిత్తరు.... గీ సిటీల అచ్చినయ్ సిల్లరఖర్సులకే సాలయాయే.... మల్ల రోజు రోజు రెండో మూడో అప్పె కావట్టె.... ఇగ సుట్టపోడుఅత్తె ఇగ పది ఒడిసినయనుకో...." అన్నడు దుర్గన్న.

"మరి నీ కొడుకును ఏపనికింద బెట్టినవే...." అన్నడు రాజిగాడు.

"ఆడు వోటల్ల పనిజేత్తండు.... తిండిపెట్టి ఓ ఇరువైరుపాలిత్తరు.... బట్టున్న సిల్లరకర్సు మనదే" అన్నడు దుర్గన్న....

మరి మీవూల్లో భూమి లేదానే.... గింత దూరమచ్చి గిన్నిబాదలు పడుడేంది.... అన్నడు జక్కుడు.

మా అవ్వయ్య సంపాయించింది రెండెకురాలు మాగుండేగని.... నా పెండ్లప్పుడు.... మా అయ్య దొరకు గిర్వపెట్టి ఎయ్యిరూపాలుతెత్తె అడ్డికట్టక....అసలు కిందనే.... ఆటిని సూసుకున్నడు.... అన్నడు దుర్గన్న.

ఇగ వూల్లె ఏమాసరలేదానే.... అన్నడు జక్కుడు "ఇగేమాసరుండే.... ఒక్క గుడిసున్నది.... దానికోసంపోతె ఆడు మెలోల్ల తోలి బాకి కట్టుమంటడు, గా పల్లె లిడిసి గీ పట్నంమత్తె మల్ల ఉనోళ్ల సేతికింద సల్లులంకాబడ్తిమి"-అన్నడు దుర్గన్న.

మరి ఏమన్నా అడ్డుమాస్.... ఇయ్యారానే అన్నడు జక్కుడు.

గీ ఈపంతా కాయగాత్తే....సెయ్యంగ ఆరానికి కూలిచ్చె.... అదిరెండు మూడు దినాలైనంకా ఇగ ఆడు అడ్డుమాస్ ఇత్తాడు అన్నడు దుర్గన్న.

"అమాలోల్లుఅందరు కట్టుఅయి కూలీ పెంచుకుంటేకాదా.... అన్నడు రాజిగాడు.

"గా యాడాదికింద గట్లనే సేసినంకని, ఎవ్వడు కట్టు నిలువలె.... మల్లా ముంగటపడ్డోడు కంటుఅయిండు" దుర్గన్న.

తెలిసినోళ్లు ఊరికిద్దరు ముగ్గురుంటే కంట్లెపెట్టుకుంటరు.... అట్లసుత తెగిచ్చుకొని ముంగటపడిత్తె, నల్గురికి కావల్సిన పనులుసేత్తె నలుగురుకల్సి నరకవట్రి.... అన్నడు జక్కడు.

గిది అన్నాయం.... గయినను అట్టిగా సావకొట్టిండ్రు- అని టేషన్ల దరుకాసిత్తె లంచముతీసుకొని కేసు కొట్టెయ్యవట్టె- డబ్బుండి ఎన్ని పనులుసేసిన సెల్లుతయ్ అన్నడు దుర్గన్న.

మల్లకొందరేమో గాచారముసాలక మన బొమ్మకంట్ల తిరుపతిరెడ్డి లెక్కన్నె సావవట్రి అన్నడు జక్కయ్య ఆయిన సావుగురుతుకచ్చి.

గయినె వున్నప్పుడు ఎన్నిపనులు సేసిండో సేసిండు- అన్నివూల్లల్లకు తెలుసు గయినసేసిన పనులు బస్సులగురించైతె, ఇండ్లకోసరము, ఊల్లె ధర్మబాయిలగురించైతె సానకట్టపడి సేపించిండు- గిప్పుడు అందరు గురుతుసేత్తుండ్రు అన్నడు బొత్త రాజిగాడు.

"నీయవ్వా.... గీసిటీల బాడుకావ్వలైతె అంగుతే మాయంసేత్తరు- పత్తు పల్లెటూర్లనె ముంచుతడు- ఓసారైతె కిలానూనెకు పదికాడ పదిహేనన్నడు- మీదికెల్లి 'ధరపెర్గింది నకురాలు సేత్తన్నవా? అన్నడు' నకండ్లుసూడంగా గంతపెంచి తీసుకున్నడు" అన్నడు దుర్గన్న.

ఇగ పల్లెటూరోల్లు ఎవ్వల్లె? నువ్వగమ్మతె మాట్లాడుతవ్- నీఅసొంటిన్ని నాఅసోంటిన్ని సకులం ముంచుతరు అన్నడు జక్కడు.

మరీ.... పట్నపోల్లను ఆడుముంచడు- అల్లుతెలివితోనుంటరని అనికితెలువదా అన్నడు పక్కకు బండిడిసిన కొత్తమనిషి.

పతాకం సిల్లరోల్లనుకొట్టి పెద్దయితండుకాదు- అన్నడు కొత్తమనిషిపొంటివున్న ముసలాయన సుట్టతాక్కుంటా.

మన సిల్లరోల్లు గిట్లసూసుకుంటా వూకుంటే ఆడు ఆకీరీలా బాయిల్ల నూకుతరు అన్నడు దుర్గన్న.

ఈల్లమాటలు జోరుగ నడుత్తున్నయ్.

సలికి అనుకుడుబెట్టి అందరు సుట్టలు ముట్టించుకున్నరు- మజ్జెన [illegible]కిచ్చి వూంచుతండు, ముసలోని సుట్ట సగంకాలింది- అటెన్క కొరికి ఉమ్మితడిపెట్టి నుసి సులిపిండు- మల ఎడమసెవ్వుకు సెక్కిండు.

రాంబాబు అమాలీ దుర్గన్నను పిలిసిండు దుర్గన్న లేసిపోయిండు.

లారీల బత్తాలుఏసి కట్టుకట్టుండిరి.... కమలాపురంలసుత ఇంకో ఇరుపై బత్తాలున్నయట గిప్పుడే పోనచ్చింది అన్నడు రాంబాబు.

సూత్తిమనెటాల్లకు లారీల బత్తాలు నింపిండ్రు- కొట్పరితాల్లలోని ఇగ్గికట్టిండ్లు- డేవరు రాములు లారీని గుర గుర సప్పుడుసేసిండు- పాం.... పాం.... అని అద్దం ముంగటి బుగ్గనువొత్తిండు.

లారీసప్పుడుకు ఎడ్లు బెదిరినయ్- రాజిగాడు పగ్గాలుపట్టుకొని ఎడ్లముంగట నిలబడ్డడు.

లారికదిలింది.... కమలాపురం.

ఇంకా నిదురపొద్దుంది- నాత్రి మోటలుకొట్టుయాల్లఅయింది- ఇగ రేపో మాపో అమానకావచ్చు అనుకున్నడు సెందురున్నిసూసి జక్కడు.

ఈల్ల బండ్లకాడికి సావుకారచ్చిండు- ఇగ ఇంటికిపోండ్లి అన్నడు.

మరిపైసలో సావుకారి అన్నడు జక్కడు. ఇగ మంచిగనే వున్నది కత సూసుకుంటా మాట్లాడుతవేందిరా జక్కా అన్నడు కోమటిగుండయ్య.

గిప్పుడు లారీపోతంది. రేపొద్దుగాల బీల్లే అమ్ముకొని మీకు పైసలిత్త బిడ్డా- అంతకనం మీ సొమ్ము ఎగబెడతానా.... యాడికిపోతయ్.... మీ కీసలల్లా వున్నటై అనుకొండిరి అన్నడు గుండయ్య.

ఉపాయంకొద్ది బండ్ల సాగనంపిండు, గానాత్రి బండ్లు రోడుదాటి, రాగాలల్లకెల్లి ఇండ్లు సేరేటాల్లకు తెల్లారుతంది. పిట్టలు కిచ కిచ మంటున్నయ్. తూరుపు మబ్బు ఎర్రగా కన్పడతంది.

....

రెండుదినాలైనంక గుండయ్య సావుకారి ఊరు సేరచ్చిండు. బీల్లెకు వడ్లు కొంచపోయిన సంచులుసుత కట్టకట్టుకచ్చిండు. తీసుకచ్చిన పైసలుసుత సావుకారమ్మకు ఇచ్చిండు. అటెన్క జాలట్లకుపోయి కాళ్ళ రెక్కలు కడుక్కున్నడు. గప్పుడు ఇంట్లకచ్చిండు.

245

సావుకారింట్ల లాంపు యెలుగుతంది. గా లాంపుకు తాడుకట్టి మీన గుంజకు

రెండుయెయిల సిల్లరున్నయ్. పైసలు సందుగలపెట్టి తాళంపెట్టిండు- గింతతిని నిదురపోయిండు.

తెల్లారినంక బొత్తరాజిగాడు, కర్రిజక్కడు పైసలకచ్చిండ్రు.

ఏమాయే- బాంచను గా పైసలు జెప్పకబోతిరి అన్నడు రాజిగాడు,

రాజిగా! పట్నంపోయి పంది పి....తిన్నట్టుగున్నది కత....అన్నడు సావుకారి.

అదేసావుకారి పండా, కాయా అన్నడు జక్కడు.

పండుగాలే కాయాకాలే అన్నడు సావుకారి. మరెట్లాబాంచెను అన్నడు రాజిగాడు.

మరెట్లరా కొంచెము ఓపికపట్టుండ్రి- ఇంకోఆరంరోజులైతె పోయినదినుసు అమ్ముడుపోద్ది.... మీ పైసలు మీకిత్త అన్నడు.

మరి గదువర్దాక అట్టిగనే ఉండుమంటాన్రి అన్నడు జక్కడు.

గట్లెందుకుబిడ్డా.... ఏమన్నా అక్కెరుంటే సెప్పరాదు దాసుడెందుకు అన్నడు గుండయ్య.

దాసుడేమున్నదిగని సావుకారి సిల్లరకర్సు ఎల్లద్దా అన్నడు రాజిగాడు.

గదేముందిబిడ్డా.... అంతలావుఅయితె దుకాండ్ల కొంచపోరాదు అన్నడు సావుకారి ఉపాయంగా.

ఎదులాపురంపోయి ఒక్కదిక్కు తెచ్చుకుంటము అన. కుంచె గిట్లసేత్తిరి అన్నడు జక్కడు.

గదెందుకురా జక్కా....గాధరకే నేనిత్తా కొంచపోరాదు అన్నడు గుండయ్య సావుకారి.

సావుకారి.... ఇంట్లకుపోయిండు.

"సూసినావురా రాజిగా ఉప్పు సూనెకింద తేర్పవట్టె కిరాయి కట్టినపైసలు.... అన్నడు జక్కడు. సావుకార్లు గట్లనేసేత్తార్రి.... గందుకే గింత గింత మీనికిపోతరు అన్నడు రాజిగాడు.